

BUDGET 2024 - 2026

Kompletterande beredningsunderlag till budget 2024-2026

Framtagen av regionstyrelseförvaltningen

Datum 2023-09-25

Ärendenr RS 2022/7

Version 1.0

Budgetavstämning 2023-10-02 – 03, 06

Kompletterande beredningsunderlag till budget 2024-2026

Innehåll

1	Samhällsekonomiska förutsättningar.....	3
1.1	Skatteunderlagets utveckling	3
1.2	Disponering av resultatutjämningsreserven.....	4
1.3	Budgetproposition 2024.....	5
2	God ekonomisk hushållning.....	7
3	Utgångsläge för Region Gotland.....	8
3.1	Delårsrapport 2 2023.....	9
3.2	Hur hanteras eventuella underskott?	10
4	Skatteintäkter och plankalkyl 2024-2026	12
5	Nämndernas driftbudget 2024	16
5.1	Sammanfattning av nämndernas behov av ramtillskott 2024.....	17
6	Bedömning av kostnader för pensioner.....	23
7	Investeringar	24

Bilagor

Investeringsbudget och plan 2024-2028

Lokal fördelning av satsningar i samband med budgetpropositionen 2024 Gotlands län

Nämndernas ramar, ramberäkning 2023-09-27

Förutsättningar 2024-2026

Detta dokument utgör en del av planeringsunderlaget för upprättande av budget 2024-2026. Avdelning ekonomi gör utifrån ekonomiska prognoser och antaganden en uppdaterad bedömning av förutsättningarna och hur regionens ekonomi bedöms utvecklas under planperioden. Utgångsläget är det beslut som togs av regionfullmäktige i juni 2023.

1 Samhällsekonomiska förutsättningar

Global ekonomi präglas fortsatt av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Utgången väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen. Vad som förvänar är att arbetsmarknaderna ännu står så starka.

I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig, men SKR:s bedömning är att den lägre efterfrågan (BNP) i år kommer leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka till målnivåer och centralbankerna anpassar politiken med att inleda en följd av räntesänkningar.

Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i tidigare prognoser. För kommuner och regioner spiller den starka arbetsmarknaden över i ett starkare skatteunderlag. I reala termer har bilden dock inte förändrats, sektorns köpkraft faller i år och blir mycket svag nästa år.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP (kalenderkorrigerat)	2,8	-0,6	1,2	3,4	2,4
Arbetade timmar (kalenderkorrigerat)	2,3	2,4	-0,7	1,7	1,7
Lönesumma	6,4	5,2	3,8	5,1	5,1
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,7	3,9	3,8	3,4	3,3
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,8	9,1	8,8	7,8
Inflation, KPIF	7,7	6,0	2,0	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,5	2,8	1,4	1,8
Styrränta, värde vid årets slut	2,5	4,0	2,5	2,0	1,8

Tabell 1: Nyckeltal för den svenska ekonomin, procentuell förändring om inte annat anges.
Källa: Statistiska centralbyrån och Sverige Kommuner och Regioner

1.1 Skatteunderlagets utveckling

Beräkningen av skatteunderlaget 2023–2026 i diagrammet nedan baseras på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan. Lönesumman ökade starkt 2021 och 2022, en återhämtning efter pandemin. Ökningen var även stark första halvåret 2023. Därefter sker en inbromsning som gör att ökningen, mätt som årsgenomsnitt, gradvis faller tillbaks för att åter ta fart 2025.

Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

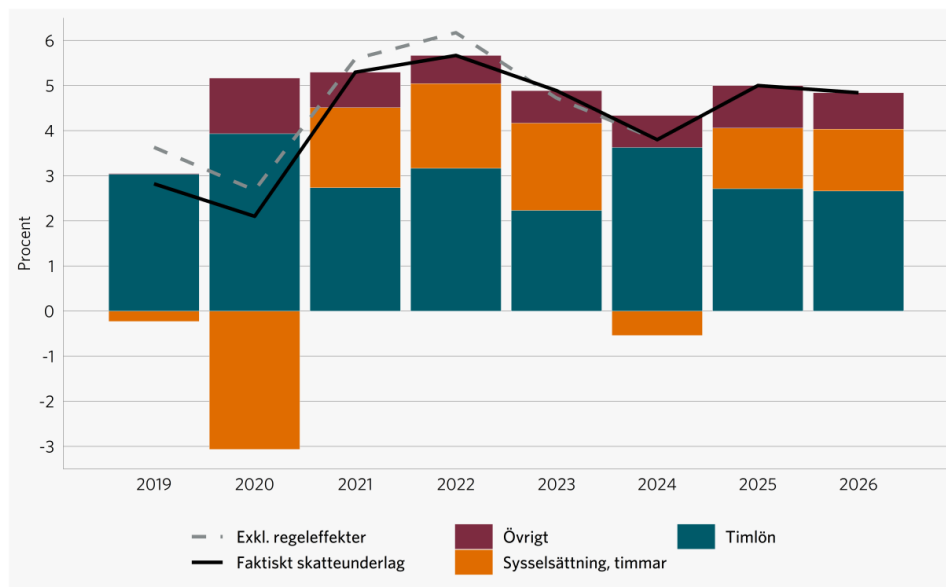

Diagram 1: Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Källa: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023–2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. Den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren (perioden 2013–2022) var 4,1 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. En sämre utveckling på arbetsmarknaden främst under 2024 kommer dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig.

En högre inflationsutveckling framöver lyfter också garantipensionerna och därmed skatteunderlaget. Trots den goda nominella utvecklingen faller köpkraften för det reala skatteunderlaget med 2 procent i år och är i stort sett oförändrat nästa år. Därefter ökar det starkare när konjunkturen beräknas återhämta sig. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år 2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. **Trots den nominella ökningen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt.**

Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultatet negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

1.2 Disponering av resultatutjämningsreserven

Det överordnade kravet i regelverket för den ekonomiska förvaltningen är kravet på vad som i varje given situation kan betraktas som en god ekonomisk hushållning. Som en del i detta övergripande mål får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med resultatutjämningsreserven (RUR) är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur.

Detta för att tillfälligt dämpa effekterna och få tid till anpassning istället för att tvingas vidta nedskärningar, som med hänsyn till långsiktiga faktorer, inte är motiverade.

I förarbetena till reglerna om RUR anger regeringen att RUR gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider för att kunna använda medlen och täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Införandet av reserverna ansågs vidare som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning som kommuner och regioner ska ha i sin verksamhet.

En grundförutsättning för att disponera medel från RUR är att de används för att täcka ett negativt balanskravsresultat som uppstår till följd av en lågkonjunktur. De närmare reglerna för disponering framgår av regionens egna [riktlinjer](#) för RUR.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som bottnar 2024. Kommunsektorn drabbas speciellt genom låg historisk utveckling av det reala skatteunderlaget åren 2023–2024. Under 2024 understiger det nominella skatteunderlaget det tioåriga genomsnittet.

Disponering av RUR innebär i praktiken att det egna kapitalet minskar och därigenom försämras kommunens/regionens ekonomiska ställning. I den långsiktiga planeringen av ekonomi och verksamhet kan detta innebära att finansiella mål på längre sikt behöver ses över för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi och därigenom en god ekonomisk hushållning.

Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling

RUR	2022	2023	2024	2025	2026
Snitt 10 år	4,1	4,4	4,5	4,5	4,5
Årlig ökning	6,2	4,7	3,8	5,0	4,8
Differens	2,0	0,4	-0,7	0,5	0,3

Tabell 2: Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling, förändring i procent per år.

Källa: Skatteverket och Sverige Kommuner och Regioner

1.3 Budgetproposition 2024

(sammanställning gjord av SKR)

Ett urval av de mest väsentliga reformerna enligt nedan:

(se [länk](#) till SKR:s cirkulär för mer detaljer.)

- Generella statsbidrag till kommuner och regioner ökar med 10 mdkr från 2024.
- Sektorsbidrag till hälso- och sjukvården 3 mdkr 2024
- Statsbidraget inom skolan för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling utökas med 850 miljoner kronor och byter namn till Kunskapsbidraget. (nytt riktat statsbidrag) Kan användas till tidiga stödinsatser till exempel anställning av fler speciallärare.
- Äldreomsorgslyftet förlängs till 2026.

- Fyra riktade statsbidrag¹ inom äldreomsorgen läggs in i det generella statsbidraget 2024 för att tas bort 2025.
- Statsbidragen: Öka antalet specialistsköterskor i äldreomsorgen; Återhämtningsbonus och Motverka delade turer avslutas.
- Återhämtningsbonus som infördes i samband med covid-19 pandemin för personal inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg avskaffas från 2024.
- Socialtjänst – bemannings och kompetenssatsning utifrån ny socialtjänstlag. 200 miljoner avsätts 2024 för att öka till 1 200 miljoner kronor 2025 och 2 200 miljoner kronor 2026-2028.
- Neddragning av kostnadsfri tandvård - från 2025 minskas anslaget med 576 mnkr
- Ytterligare 200 miljoner kronor avsätts för förlossningsvård och kvinnors hälsa. Totalt beräknas 1 600 miljoner kronor avsättas per år för området.
- Korta vårdköer - 4 985 miljoner kronor avsätts 2024 för prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna.
- Civilt försvar och försörjningsberedskap – 1,67 miljarder kronor förs över till det nya anslaget Civilt försvar inom hälso- och sjukvård. Anslaget får användas för åtgärder som stärker hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft. Anslaget får även användas för beredskapslager. Från 2024 och framåt avsätts 300 miljoner kronor för kommunernas arbete med civilt försvar inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.
- Kultursamverkansmodellen - Uppräkningen för pris- och löneökningar i anslaget upphör från och med 2024.
- Satsningen på stärkta bibliotek upphör
- Regionalt yrkesvux – satsning på motsvarande ytterligare 16 500 helårsplatser 2024.
- Stärkta skolbibliotek – 216 mnkr 2025 och 432 mnkr 2026 – ingen information finns kring vilka skolformer som avses eller om varje skolenhet ska ha ett bemannat skolbibliotek
- Ökning av statsbidraget till folkhögskolor med 100 miljoner kronor samtidigt föreslås en minskning av statsbidraget till studieförbunden.

Varje nämnd ansvarar för att informera sig om vilka villkor som gäller för riktade statsbidrag.

¹ Avser bidragen Minskat antalet timanställningar inom äldreomsorgen; Utöka sjuksköterskebemanningen inom äldreomsorgen; Investeringstöd till äldreomsorgsbostäder; Ökad läkarkompetens inom äldreomsorgen

2 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl är till exempel stark finansiell ställning eller om man haft omstruktureringskostnader av engångskaraktär eller andra skäl som kan försvaras med ett mycket väl motiverat resonemang om god ekonomisk hushållning.

De kraftigt ökade pensionskostnaderna bedöms vara av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten genomföra kraftiga nedskärningar för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar. Det finns dock en oro för hur långvarig den höga inflationen blir. De prisökningar som idag ses på varor och tjänster kommer vi att behöva anpassa oss till och hantera i ekonomin.

3 Utgångsläge för Region Gotland

Region Gotland befinner sig, liksom de flesta regioner och kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har bland annat medfört kraftigt höjda pensionskostnader både år 2023 och 2024. Regionens resultat måste långsiktigt basera sig främst på att nämndernas verksamhet bedrivs inom de budgetramar som beslutats och att det finns ett överskott för att finansiera framtida satsningar. Oron för underliggande underskott när de stora riktade statsbidragen försvinner har visat sig stämma. 2023 är underskottet i framförallt hälso- och sjukvården mycket stort.

De senaste årens starka resultat har bidragit till att den ekonomiska ställningen har stärkts. Det ekonomiska resultatet 2022 var 237 mnkr vilket var ett historiskt högt resultat, ännu högre än 2021. Den främsta orsaken till det positiva resultatet var en stark utveckling av skatteintäkterna samt en ökning av bidrag från inkomstutjämnningen samt riktade statsbidrag. Nämnderna hade ett sammanlagt resultat på +87 mnkr jämfört med budget. Den positiva budgetavvikelsen för nämnderna beror både på stora riktade statsbidrag inom främst vård- och omsorg för hantering av pandemin, men även på statliga satsningar.

Resultatet efter balanskravsjusteringar landade på 285 mnkr och en reservering till resultatutjämningsreserv (RUR) gjordes med 185,6 mnkr. Resultatutjämningsreserven uppgår till 364,2 mnkr.

Den totala låneskulden uppgick vid årsskiftet till 385 mnkr. Under senaste femårsperioden har låneskulden minskats med 195 mnkr. Genomsnittsräntan på hela låneportföljen uppgick till 1,5 procent vid årsskiftet 2022/2023. Merparten av lånen har fast räntebindning. Det är mycket bra med tanke på den höga räntenivån för nya lån. Investeringsvolymen 2022 var måttlig, 438 mnkr (424 mnkr 2021). Det motsvarar 7 % av skatteintäkter och generella bidrag. Andelen har legat på den nivån de tre senaste åren. Kommunsektorns genomsnittliga investeringsvolym ligger på runt 11 %.

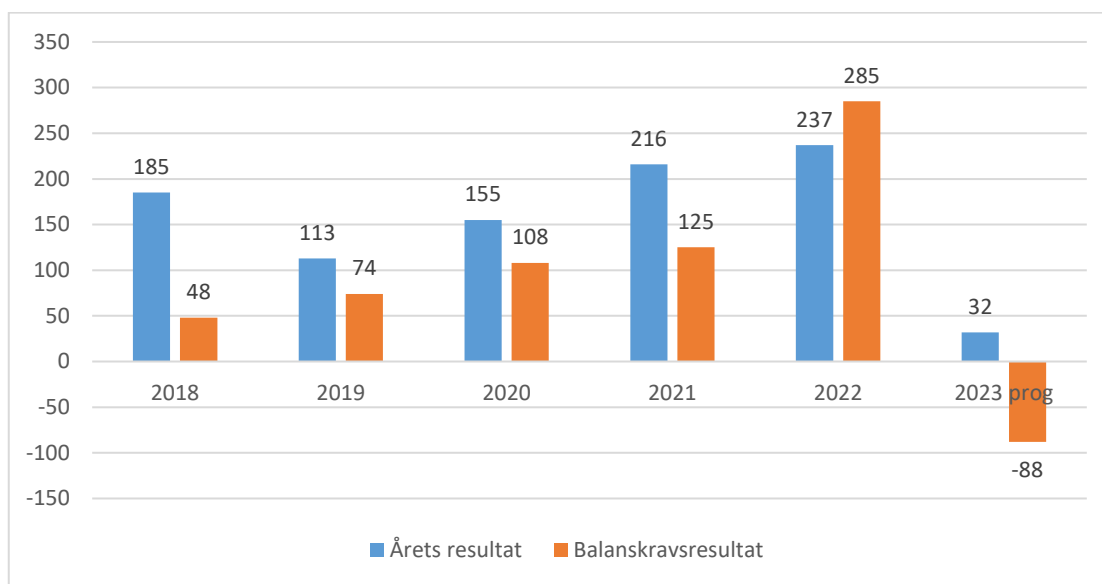

Diagram 2: Årets resultat och balanskravsresultat 2018-2023, mnkr

3.1 Delårsrapport 2 2023

Helårsprognosen pekar på ett positivt resultat på 32 mnkr. I prognosen ingår vinster från fastighetsförsäljningar med 86 mnkr och orealiserade och realiserade förluster på pensionsmedelsplaceringar med 38 mnkr. Prognosen på balanskravsresultatet efter justering av reavinster uppgår till -88 mnkr. Det är ett underskott som i normala fall skulle behöva återställas inom tre år.

Den totala låneskulden uppgår till 381 mnkr och har amorterats enligt plan. Genomsnittsräntan på hela låneportföljen är 2,15 procent. Andelen lån till fast ränta utgör 92 procent av skuldportföljen. Periodens räntekostnader för låneskulden uppgår till 5 mnkr. För helåret prognostiseras räntekostnaderna för lån till 8 mnkr.

Prognosen har förbättrats under året. Det är främst tack vare en starkare utveckling av skatteunderlaget och därmed högre skatteintäkter samt orealiserade vinster på pensionsmedelsplaceringarna. Nämndernas prognoser har däremot försämrats vilket är mycket oroande inför kommande år. Det är nödvändigt att vidta åtgärder för att underskottet inte ska bli för stort.

	Rev budget 2023	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2022	Prognos 2023	Bokslut 2022
Intäkter	4 585	1 219	1 191	4 725	4 715
Kostnader	-10 513	-5 270	-4 806	-10 876	-10 365
Avskrivningar	-330	-217	-216	-321	-328
Verksamhetens nettokostnader	-6 258	-4 268	-3 831	-6 472	-5 978
Skatteintäkter	4 593	3 118	2 977	4 667	4 459
Generella statsbidrag och utjämning	1 874	1 277	1 228	1 912	1 838
Verksamhetens resultat	209	127	374	107	319
Finansiella intäkter	10	46	4	50	17
Finansiella kostnader	-123	-114	-83	-125	-99
Årets resultat	96	59	295	32	237

Tabell 3: Resultaträkning delårsrapport 2 2023 (mnkr)

I samband med delårsrapport 1 fick nämnderna i uppdrag att vidta åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott för 2023 samt att planera och anpassa sin verksamhet inför 2024 års ekonomiska utmaningar. Budgetavvikelsen för nämnderna beräknades då till 155 miljoner kronor. I redovisningen av vilka åtgärder som har vidtagits för att begränsa underskottet 2023 finns inte så många konkreta åtgärder beskrivna. De förbättringar av prognosen som skett har till stor del berott på externa faktorer snarare än konkreta åtgärder.

I nedanstående tabell jämförs den prognostiserade avvikelsen efter delår 2, efter delår 1 samt aprilrapporten. Inga tilläggsanslag har beviljats under året däremot har nämnderna tagit beslut om användning av eget kapital på sammanlagt 7,9 miljoner kronor.

	Rev budget 2023 inkl. TA och eget kapital	Helårsprognos delår 2	Avvikelse	Avvikelse april	Avvikelse delår 1
Nämnd					
Regionstyrelsen	555	557	-2	-5	-5
<i>varav</i>					
<i>Politikerorganisation</i>	35	32	3	1	1
<i>Regionstyrelseförvaltningen</i>	458	456	2	0	0
<i>Räddningstjänsten</i>	62	69	-7	-6	-6
Tekniska nämnden	224	210	14	-17	-14
Miljö- och byggnämnden	63	67	-4	-7	-7
Barn- och utbildningsnämnden	1 371	1 397	-26	-18	-12
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	363	359	4	4	3
Socialnämnden	1 603	1603	0	-15	-15
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	2 018	2 163	-145	-105	-105
Summa	6 197	6 356	-159	-163	-155

Tabell 4: Budgetavvikelse nämnder netto, mnkr

3.2 Hur hanteras eventuella underskott?

Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. (KL 11 kap. §12) Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.

Synnerliga skäl

Om en kommun eller region efter en grundlig finansiell analys kommer fram till att de har ett eget kapital med realiserbara tillgångar av en omfattning som överstiger rimliga krav på finansiell handlingsberedskap finns möjlighet att minska det egna kapitalet utan att återställa det inom tre år.

Utgångspunkten för att åberopa synnerliga skäl är att kommunen eller regionen har stark finansiell ställning. Det innebär att:

- Det ska finnas kapital som täcker hela pensionsåtagandet, även den del som redovisas som en ansvarsförbindelse
- Det finns en buffert med realiserbara tillgångar som kan användas för delfinansiering av framtida investeringar
- Skuldsättning, riskexponering och penningflöde inte medför ekonomiska risker.

Faktorer som tex. negativ befolkningsutveckling, hög arbetslöshet, förändring av skatteintäkter, statsbidrag- och utjämningsystemet eller andra faktorer som det bör finnas beredskap för utgör enligt regeringens mening inte skäl för att inte reglera ett negativt resultat.

En analys av Region Gotlands finansiella ställning visar att vi, vid bokslutet 2022-12-31 hade ett eget kapital som täcker hela pensionsförpliktelsen. Soliditeten var 10,7%. Vi hade likvida medel inklusive kortfristiga placeringar på 401 mnkr, pensionsmedel på 456 mnkr samt en låg låneskuld på 385 mnkr. Vid årsskiftet bedömdes den finansiella ställningen som stark vilket gör att det kan finnas synnerliga skäl för att inte återställa 2023 års negativa balanskravsresultat. Men motsvarande analys behöver göras i samband med bokslutet.

Resultatutjämningsreserv

Syftet med en resultatutjämningsreserv är att kunna bygga upp en ekonomisk reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när till exempel skatteunderlagsutvecklingen är svag. En resultatutjämningsreserv är därigenom ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget.

Med RUR kan kommunen eller regionen vid tillfälligt svag intäktsutveckling eller tillfälligt kraftig kostnadsökning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som senare måste byggas upp igen. Avsikten med RUR är inte, enligt förarbetena, att möjliggöra en överbeskattning där delar av överskotten årligen sparas för framtiden. RUR ska inte heller göra det möjligt att under en längre tid ha en nivå på skatteuttaget som är lägre, eller en kostnadsnivå som är högre, än vad som är långsiktigt hållbart, utifrån en god ekonomisk hushållning.

Enligt vårt nya regelverk, som beslutades av regionfullmäktige 2023-06-19, kan resultatutjämningsreserven användas när balanskravsresultatet är negativt och det årliga underliggande skatteunderlaget understiger den genomsnittliga utvecklingen för riket de senaste tio åren. Om de ekonomiska förutsättningarna påverkats kraftigt negativt av händelser utanför egen kontroll, som det normalt sett inte kan förväntas finnas beredskap för, får regionfullmäktige besluta om att använda medel från resultatutjämningsreserven för att nå upp till ett balanskravsresultat på noll. Detta gäller även om det årliga underliggande skatteunderlaget skulle överstiga den genomsnittliga utvecklingen för riket de senaste tio åren. En ytterligare förutsättning är att det är förenligt med god ekonomisk hushållning på lång sikt.

Medel från resultatutjämningsreserven får endast användas för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller både i budget och i årsredovisning. Beslut om användning av medel ur resultatutjämningsreserv bör ske i samband med regionfullmäktiges beslut om budget. Slutligt beslut om disposition av resultatutjämningsreserven fattas av regionfullmäktige i samband med beslut om årsredovisningen

Vid ingången av 2023 uppgick resultatutjämningsreserven till 364 mnkr.

4 Skatteintäkter och plankalkyl 2024-2026

I tabellen redovisas skatteintäkter och generella bidrag 2024-2026 för Region Gotland (enligt prognos i augusti 2023).

De nya bidrag som aviserades i regeringens budgetproposition är inte inräknade i nedanstående kalkyl. Ny prognos från SKR för skatteintäkter och generella bidrag kommer den 5 oktober.

Enligt preliminära uppgifter ökar intäkterna för Region Gotland enligt följande:

- Generella statsbidrag 10 miljarder kronor: 58 miljoner kronor
- Sektorsbidrag till hälso- och sjukvård fördelat på vårdbehov: 21 miljoner kronor

Övriga aviserade väsentliga tillskott tex. det nya kunskapsbidraget till skolan och förlängningen av äldreomsorgslyftet bedöms vara riktade medel till specifika verksamheter och påverkar därmed inte nedanstående intäkter.

	2024	2025	2026
Egna skatteintäkter (33,60%)	4 842	5 077	5 328
Befolkningsutveckling	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0
Summa	4 842	5 077	5 328
Bidrag			
Kommun			
Inkomstutjämning	946	993	1 042
Kostnadsutjämning	-162	-163	-164
Strukturbidrag	81	81	82
Reglering	136	98	73
Summa	1 001	1 009	1 033
Region			
Inkomstutjämning	463	497	523
Kostnadsutjämning	175	176	180
Strukturbidrag	88	89	89
Reglering	21	2	-10
Summa	747	764	782
LSS	-3	-3	-3
Fastighetsavgift	196	196	196
Totalt	6 783	7 043	7 336

Tabell 5: Skatteintäkter och generella bidrag 2024-2026 (mnr)

Jämfört med den budget och resultatplan som regionfullmäktige beslutade om i juni beräknas skatteintäkterna bli högre alla år. (+41 mnr 2024, +54 mnr 2025 och +66 mnr 2026). Bidragen beräknas bli totalt 5 mnr lägre 2024, 3 mnr lägre 2025 och 1 mnr lägre 2026.

I plankalkylen har åren 2024-2026 reviderats enligt augustis skatteprognos från SKR, uppdatering av finansförvaltningen och finansnettot utifrån ny pensionsprognos från augusti. Reavinster och exploateringsvinster har upptagits med 10 mnkr var per år, dvs totalt 20 mnkr per år. Pensionsprognosen visar att kostnaden blir något lägre 2024 men högre 2025 jämfört med det vi räknade med i våras. Se vidare avsnitt 6. Bedömning av kostnader för pensioner.

Plankalkyl 2024-2026	Budget 2024²	Reviderad plan 2024	Reviderad plan 2025	Reviderad plan 2026
1 Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-6 400	-6 358	-6 475	-6 702
därav				
nämnderna	-6 475	-6 475	-6 562	-6 654
kapitalkostnader	332	332	338	346
finansförvaltningen	-257	-215	-66	-19
prisökningsreserv	0	0	-55	-110
personalkostnadsreserv	0	0	-130	-265
2 Avskrivningar	-332	-332	-338	-346
Verksamhetens nettokostnader	-6 732	-6 690	-6 813	-7 048
3 Skatteintäkter	4 801	4 842	5 077	5 328
4 Bidragsinkomster	1 946	1 941	1 966	2 008
därav				
kommun	1 013	1 001	1 009	1 033
region	741	747	764	782
Övriga statsbidrag	192	193	193	193
5 Finansiella poster				
Finansiella intäkter	5	5	5	5
Finansiella kostnader	-155	-157	-71	-56
6 Årets resultat (förändring av eget kapital)	-135	-59	164	237

Tabell 6: Plankalkyl 2024-2026, preliminärt inför budgetavstämning i oktober 2023 (mnkr)

Specificering av posterna på raden finansförvaltning som ingår i verksamhetens nettokostnader.

Finansförvaltning, mnkr	Budget 2024*	Rev. budget 2024	Plan 2025*	Rev. plan 2025	Plan 2026*	Rev. plan 2026
Exploateringsinkomster	10	10	10	10	10	10
Reavinster fastigheter	10	10	10	10	10	10
Löne- och pensionskostnader	-333	-291	-116	-142	-94	-95
Internränta	44	58	44	58	44	58
Övrigt	-2	-2	-2	-2	-2	-2
Summa	-271	-215	-54	-66	-32	-19

* Enligt beslut i regionfullmäktige 2023-06-19

Tabell 7: Budget och plan finansförvaltning 2024-2026, mnkr

² Beslutad av regionfullmäktige juni 2023

4.1.1 Beslutade effektiviseringar

Ett effektiviseringsprogram med målbilden att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet och stabil ekonomi och det ska finnas en buffert för oförutsedda händelser beslutades i november 2019. Programmet skulle bedrivas under 3 år, 2020-2022 och skulle sänka kostnaderna med 200 mnkr. Regionstyrelseförvaltningen fick i uppdrag att driva på, koordinera, samordna, följa och stödja effektiviseringsarbeten med syfte att minska kostnader, undvika suboptimeringar och hitta samordningsvinster.

Programmet omfattade från start sju projekt:

- Effektivisera och minska regionens lokalkostnader
- Strategisk hållbar bemanning
- Sänkning av inköpskostnader
- Sänkning av IT-kostnader
- Organisation och lokalisering av måltidsverksamhet
- Utredning framtidens skolorganisation
- Förändrad samhällsbyggnadsprocess

Respektive projekt har regelbundet lämnat rapporter till regionstyrelsen.

Mitt under pågående program kom pandemin och i juni 2021 beslutade regionstyrelsen att programmet skulle fortsätta fram till 2024 och regionstyrelseförvaltningen fick i uppdrag att samordna och arbeta vidare med områdena lokaler, bemanning, inköp och digitalisering inom samtliga verksamheter. Potentiell besparing för dessa områden bedömdes till 150 mnkr under perioden 2022-2024. Projekten som berörde samhällsbyggnadsprocessen, framtidens skolorganisation samt organisation och lokalisering av måltidsverksamheten drevs vidare och beslutades i respektive nämnd.

Totalt har effektiviseringskrav på 265 mnkr lagts på nämnderna mellan 2020 och 2024. Under 2021 och 2022 fanns tillfälliga medel i budget för att driva projekten framåt.

	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Summa
Extra medel		6 mnkr	3 mnkr			9 mnkr
Effektivisering	60 mnkr	55 mnkr	43 mnkr	55 mnkr	52 mnkr	265 mnkr

Nämnd/Förvaltning	2020	2021	2022	2023	2024	2025
RS/RSF	6,5	3,9	3,1	4,0	4,0	0
RS/RT	0,7	0,6	0	0	0	0
TN/TKF	1,4	1,5	4,4	1,5	1,0	0
MBN/SBF	0,4	0,3	0	1,5	0	0
BUN/UAF	20,0	12,7	7,2	9,0	8,5	0
GVN/UAF	5,0	3,2	1,9	3,0	2,5	0
SON/SOF	13,0	14,6	10,2	15,0	15,0	0
HSN/HSF	13,0	17,9	16,5	21,0	21,0	0
Summa	60,0	54,7	43,3	55,0	52,0	0
Budgeterat resultat	120,0	87,0	122,0	96,0	-135,0	160,0

Tabell 8: Beslutade effektiviseringar 2020-2025, budgeterat resultat 2024-2025 enligt plan RF juni 2023.

Bedömningen är att de fyra gemensamma områdena bemanning, inköp, digitalisering och lokaler kommer att vara en fortsatt viktig förutsättning för det samlade behovet av kostnadsänkningar framåt men även andra kostnadspåverkande åtgärder som minskat utbud och förändrade arbetsätt kommer att behöva genomföras. För att realisera effekter av ökad digitalisering kommer också större investeringar och satsningar att vara nödvändiga.

5 Nämndernas driftbudget 2024

Nämndernas planeringsförutsättningar för driftbudget 2024 fastställdes av regionfullmäktige i juni. Det betyder att nämnderna beviljats budgetkompensation för generella personalkostnadsökningar, resursfördelningsmodell samt interna priser och externa avtal. Inga övriga ramtillskott beslutades på grund av det ekonomiskt ansträngda läget. Den tidigare beslutade effektiviseringen på 52 mnkr ska genomföras.

Regionfullmäktige gav även nämnderna i uppdrag att planera och anpassa sin verksamhet inför 2024 års ekonomiska utmaningar. Det innebär till skillnad från ett normalt år, att det inte togs ett slutgiltigt beslut om budgetramar för nämnderna. Utifrån det exceptionella ekonomiska läge vi befinner oss i var det ett gemensamt beslut som alla partier stod bakom. Planen ska återrapporteras till regionstyrelsen i samband med budgetavstämningen. (RF § 89, 2023-06-19).

I samband med återrapporteringen fanns också möjlighet att beskriva behov av ramtillskott 2024 för att nå ekonomisk balans. Om intäkterna för Region Gotland ökar till följd av nya statsbidrag eller ökade skatteintäkter finns möjlighet att justera nämndernas ramar under hösten. I instruktionen till nämnder och förvaltningar har framgått att eventuella äskanden ska ha en koppling till planen för hur nämnden ska få en ekonomi i balans 2024.

Regionfullmäktige beslutade i juni om tillskott till nämnderna på totalt 286 miljoner kronor 2024 vilket motsvarar en ökning på 4,6%. 16 mnkr av utökningen avser höjd internränta vilket inte påverkar resultatet. Om den höjningen undantas är den procentuella höjningen 4,4%. Det är i sammanhanget en hög ökning där satsning på högre löner har störst påverkan. Demografin och den medicinsktekniska utvecklingen påverkar resursfördelningsmodellerna och innebär en höjning av nämndernas ramar med 95 mnkr. Posten för interna priser och externa avtal är mycket högre än normalt till följd av att flera av våra externa avtal följer KPI eller andra index som påverkas av inflationen.

	Äskande vår 2023	Beslut RF juni 2023
Generell personalkostnadskompensation	134 mnkr	134 mnkr
Gemensamma satsningar HR	33 mnkr	0
Resursfördelningsmodeller	95 mnkr	95 mnkr
Interna priser och externa avtal (inkl. höjning internränta)	130 mnkr	107 mnkr
Ramtillskott	198 mnkr	0
Särskilda ärenden	11 mnkr	0
Tidigare beslut; Hållbarhetsarbete, Hansedagarna, övr. netto	2 mnkr	2 mnkr
Effektivisering enligt plan	-52 mnkr	-52 mnkr
Summa ramutökning, 4,6%	551 mnkr	286 mnkr

Tabell 9: Sammanfattning av ramförändringar för nämnderna enligt beslut RF § 104, 2023-06-19, jämförelse med vad som äskades vid vårens budgetberedning.

Nämndernas planer för att nå ekonomisk balans redovisas även i ett eget ärende till budgetavstämningen.

5.1 Sammanfattning av nämndernas behov av ramtillskott 2024

Nämnd	Budget 2023, mnkr	Beslutade ramtillskott, mnkr	Budgetram 2024, mnkr*	Behov 2024, mnkr
Politikerorganisationen	34,8	1	35,8	1,5
Regionstyrelsen/RSF	458,0	18	475,7	25
Regionstyrelsen/Räddningstjänst	61,9	2	64,0	6,2
Tekniska nämnden	224,8	6	231,1	30
Miljö- och byggnämnden	63,0	4	67,0	4
Barn- och utbildningsnämnden	1 369,5	48	1 417,1	12
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	362,7	22	384,7	0
Socialnämnden	1 602,7	76	1 678,7	115
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2 011,9	109	2 121,1	149
Summa	6 189,4	285,7	6 475,1	342,7

Tabell 10: Nämndernas äskande inför budgetavstämningen oktober 2023

* enligt beslut om planeringsförutsättningar RF 2023-06-19 § 104 samt RS 2023-09-27

5.1.1 Politikerorganisationen

Valnämnden har äskat 1 475 tkr för att genomföra val till Europaparlamentet 2024.

Det är fortfarande inte beslutat hur stort statsbidrag som kommer betalas ut till kommunerna för genomförande av val till Europaparlamentet 2024. Beslut i fråga om statsbidrag väntas först under våren 2024, varför regionstyrelseförvaltningen i sin bedömning har tagit avstamp i hur stort statsbidrag som betalats ut för valet 2019 samt valet 2022 vid utformning av budget för 2024.

Valnämndens bedömning är att anslag om 1 475 tkr tillsammans med förväntat statsbidrag kommer att täcka kostnader för vallokaler, röstmottagare, valnämndens kansli, valnämndens sammanträden, genomförande av utbildningar, annonsering m.m.

5.1.2 Regionstyrelsen/Regionstyrelseförvaltningen

Regionstyrelseförvaltningen äskar om 25 mnkr i utökning.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Måltid	4 000	4 000	4 000
Rivning inför byggande av badhus	1 500	0	0
Brottsförebyggande arbete – generellt statsbidrag	800	800	800
Regiongemensamma IT system	1 500	1 500	1 500
Konstöversyn – inrättande av resurscentrum	300	300	300
Delsumma	8 100	6 600	6 600
Kvarstående äskande från våren 2023			
Upphandlingsresurser	1 500	3 000	4 500
Kommunikationsresurser	2 200	2 200	2 200
Almedalsveckan	500	500	500
Servicepunkter	1 000	1 000	1 000
Översiktsplan	500	0	0

Kampanjen Gotland ställer om	500	0	0
Test kyld mat	500	0	0
Upphandling tvätt måltid	1 500	1 500	1 500
Gotlandsvecka måltid	300	300	300
Digital inkludering	700	700	700
Stärkt internt stöd kultur- och fritidsavdelningen	800	800	800
Ökad stödgivning kultur, stöd	5 700	5 700	5 700
Stöd kultur, index	200	200	200
Stödgivning kultur, kvalitetssäkrad handläggning	700	700	700
Total summa	24 700	11 620	13 120

Måltid

Förvaltningen befarar att konsekvenserna av rådande prisutveckling ger en i stort omöjlig sats att klara ekonomin utan tillskott eller kraftigt försämrad meny.

Rivning inför byggande av badhus

För att kunna genomföra badhusprojektet krävs utöver tilldelade investeringsmedel även specifika driftmedel för att riva en villa på fastigheten. Detta är ett engångsbelopp för 2024.

Brottsförebyggande arbete

Regionen har fått ett nytt uppdrag kring brottsförebyggande arbete från staten. Finansiering kommer via det generella statsbidraget och dessa medel tillförs utföraren av uppdraget via budgetramen.

Regiongemensamma IT-system

Utvecklingen av regiongemensamma systemstödet är en förutsättning för att lyckas effektivisera, ge chefer bättre förutsättningar, skapa högre kvalitet och bättre uppföljning. Effekterna av satsningarna hamnar i förvaltningarnas verksamhet medan kostnaden tas centralt. För närvarande finns kostnader utan budgettäckning.

Konstöversyn – resurscentrum

I ärendet ”Uppföljning Konstöversyn på Gotland” finns beslut om att inrätta ett resurscentrum för konst i lokaler på Gotlands Kulturrum. Enligt beslutet ska finansiering ske genom eget kapital 2023. Beslut saknas om långsiktig finansiering.

5.1.3 Räddningstjänsten

Räddningstjänsten äskar om 6,2 mnkr i utökning.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Bemanningskostnader i Slite	3 000	3 000	3 000
Utbildning	1 000	1 000	1 000
Nivåökning övriga kostnader	1 700	1 700	1 700
Hälsoundersökningar	500	500	500
Summa	6 200	6 200	6 200

Övervägande del av räddningstjänstens budgetram är personalkostnader. Då utrymmet för övriga kostnader har sjunkit genom åren finns det inte möjlighet att klara en ekonomi i balans utan utökad ram.

5.1.4 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden äskar om 30 mnkr i utökning.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Indexökning nytt kollektivtrafikavtal	13 000	13 000	13 000
Nytt stadslinjenät Gotlands kollektivtrafik	11 000	11 000	11 000
Åtgärder för att minska skadliga partiklar (PM10)	3 600	1 600	1 600
Byte av drivmedel	1 000	1 000	1 000
Resurser för arbete med klimatanpassning	1 800	1 800	1 800
Summa	30 400	28 400	28 400

Indexhöjningar Gotlands kollektivtrafik

Det ekonomiska utrymme som beräknades skapas i och med det nya operatörsavtalet har helt försvunnit inför 2024 till följd av högre indexuppräknningar av priserna i avtalet än förväntat. I stället kvarstår nu underfinansieringen då tilldelad anslagsram inte kommer vara tillräcklig för dagens trafikutbud.

Nytt stadslinjenät Gotlands kollektivtrafik

Den negativa kostnadsutvecklingen inom kollektivtrafiken måste vändas. Inriktningen är att skapa förutsättningar för ett ökat användande av den allmänna kollektivtrafiken där planen var att börja med stadslinjenätet för att sedan gå vidare med landsbygdstrafiken. För att möjliggöra satsningen på det nya stadslinjenätet krävs ett ramtillskott eller förändringar av avgiftsnivån och/eller trafikutbudet.

Kostnadsökningen orsakas av att ytterligare bussar krävs, fler körda kilometer samt ökade kapitalkostnader för investeringar i nya hållplatser, totalt 11 miljoner kronor. Förslaget på nytt stadslinjenät skapar goda förutsättningar för ett ökat resande som kommer att finansiera del av de ökade kostnaderna.

Åtgärder för minskning av skadliga partiklar i luften (PM10)

Inom park- och trafikverksamheten får ökade kapitalkostnader som inte ryms inom dagens driftram till följd att annan verksamhet måste stå tillbaka. En översyn och ett omtag kopplat verksamhetens uppdrag och arbetssätt pågår. Förhoppningen är att få till en bättre framdrift med tydligare ansvarsuppdelning och få till synergieffekter av den nya avdelningens sammansättning. Åtgärder för att reducera halten av skadliga partiklar i luften kommer att vidtas trots uteblivet ramtillskott. Beredning pågår för att få fram vilka åtgärder som behöver prioriteras inför vintersäsongen 2023/2024 men klart är att de mest kostnadsdrivande metoderna kommer vara svåra att genomföra med dagens ekonomiska läge. Därför äskas medel för åtgärder om 3,6 miljoner kronor för 2024. Kostnaden från 2025 beräknas uppgå till 1,6 miljoner kronor per år.

Byte av drivmedel

För att nå Region Gotlands övergripande miljömål, och tekniska nämndens utsläppsmål, måste transportutsläppen från teknikförvaltningen minska i snabb takt. Den del som står för förvaltningens största utsläpp inom drivmedelsanvändningen är den diesel som tankas från cisternen på Skarphäll och det är därför ytterst angeläget att byta ut detta bränsle. Genom ett drivmedelsbyte nås miljömålen. Det är i det närmaste omöjligt att förutsäga prisut-

vecklingen för dessa drivmedel men idag skulle en övergång till HVO100 avseende den förbrukningen för cisternen på Skarphäll innebära en merkostnad om cirka 1 miljon kronor för den skattefinansierade verksamheten.

Resurser för klimatanpassning

Tekniska nämnden ansvarar för de verksamheter som har störst miljö- och klimatpåverkan inom Region Gotland, och också många av de verksamheter som har störst behov av klimatanpassningsåtgärder under kommande år. För att nå de högt uppsatta klimatambitioner som slagits fast i Region Gotlands koncernövergripande mål ser därför nämnden ett behov av att utöka antalet resurser på förvaltningen som arbetar med ekologisk hållbarhet. Teknikförvaltningen ser med anledning av detta omfattande arbete med både klimatomställning- och anpassning anledning till att tillsätta två resurser på heltid för att konkret arbeta de politiskt satta målen.

5.1.5 Miljö- och byggnämnden

Miljö- och byggnämnden äskar 3,6 mnkr i tillskott.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Resurser för klimatanpassning	2 500	2 500	2 500
Mark- och exploateringsresurser	1 100	1 100	1 100
Summa	3 600	3 600	3 600

Resurser för klimatanpassning

För att nå de högt uppsatta klimatambitioner som slagits fast i Region Gotlands koncernövergripande mål ser samhällsbyggnadsförvaltningen behov av att utöka antalet resurser på förvaltningen. Resurser som behövs initialt gällande klimatanpassningsplanen är GIS-kompetens, kommunikatör och projektledare.

Ytterligare ett prioriterat uppdrag är arbetet med luftkvalitet, PM10. Samhällsbyggnadsförvaltningen har ett utföransvar och ett koordinerande ansvar för åtgärdsprogrammet. Detta är en ofinansierad uppgift.

Mark- och exploateringsresurser

Mark- och exploateringsenhetens uppdrag är stort och de personella resurserna som finns på enheten räcker inte till för att klara samtliga uppdrag. För detta förtydligas behovet av ett ramtillskott om 1 100 tkr.

5.1.6 Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden äskar om 12 mnkr i tillskott.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Anpassad skola, fler elever	5 400	5 400	5 400
Alléskolan, lokalkostnader	4 426	8 847	8 847
Väskinde förskola	2 155	2 155	2 155
Summa	11 981	17 947	17 947

Anpassad skola, fler elever

För anpassad skola finns inga större möjligheter att effektivisera verksamheten. Möjligen går det att effektivisera på marginalen. I klartext kan sägas att anpassad skola, med en viss grad av effektivisering, är underfinansierad med 5,4 miljoner kronor. Underfinansieringen kommer att kvarstå för 2024 om ingen extra ramförstärkning görs.

Ökade lokalkostnader

Ökade lokalkostnader är en konsekvens av de nybyggnationer som gjorts. Barn- och utbildningsnämnden har även gjort en hemställan till regionstyrelsen om tilläggsbudget för detta år 2024.

5.1.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden har inga ytterligare behov av tillskott utöver de beslut som är fattade i juni.

5.1.8 Socialnämnden

Socialnämnden äskar 115 mnkr i tillskott

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Kompetensförsörjning (kompensation för statsbidrag som upphör)	34 100	34 100	34 100
Lönepåslag till nyutbildade undersköterskor	4 600	4 600	4 600
Fortsatta utbildningssatsningar i nivå med äldreomsorgslyftet	18 000	18 000	18 000
Fortsatt friskvårdssatsning	7 000	7 000	7 000
Hållbara och rimliga chefsområden	3 000	3 000	3 000
Ung omsorg	1 500	1 500	1 500
Allmän kostnadsökning	10 000	10 000	10 000
Nya platser på LSS boenden	10 000	25 000	25 000
Beredskapssamordnare	800	800	800
Delsumma	54 900	69 900	69 900
Kvarstående äskande från våren 2023			
Ökad riksnorm försörjningsstöd	4 500	4 500	4 500
Höjda ersättningar familjehem	3 000	3 000	3 000
LSS-verksamheten	40 000	40 000	40 000
Ökade personalkostnader § 13 schemaändringar	4 500	4 500	4 500
Stödboende (lågtröskelboende)	8 200	8 200	8 200
Total summa	115 100	130 100	130 100

Kompetensförsörjning

För att klara kompetensförsörjningen och upprätthålla kvaliteten i verksamheterna måste socialförvaltningen fortsätta att satsa på kompetenshöjning. För närvarande har ett stort antal medarbetare kunnat utbildas med hjälp av statsbidrag. Det är till exempel utbildning till undersköterskor, distriktsköterskor och utbildningar inom demensområdet. Med tanke på svårigheten att kompetensförsörja framåt och för att nå politikens mål om ökad andel grundutbildade inom omvårdnad och omsorg är det mycket viktigt att kunna fortsätta att utbilda omvårdnadspersonal för att bibehålla kvaliteten, när antalet äldre i samhället ökar.

Fortsatta utbildningssatsningar i nivå med äldreomsorgslyftet och satsningar på vidareutbildningar av sjuksköterskor bedöms kosta 18 miljoner kronor.

Nyutbildade undersköterskor får ett **lönepåslag** med 3 000 kronor per månad och hittills har cirka 90 medarbetare inom egenregin utbildats (främst genom statsbidraget äldreomsorgslyftet) vilket ger en kostnadsökning med 4,6 mnkr per år.

Inom avdelningarna pågår ett långsiktigt arbete med att skapa **rimliga chefsområden** och ge enhetscheferna goda förutsättningar för ett nära ledarskap, något som initialt kan leda till ökade kostnader men som på sikt kommer kunna minska sjukfrånvaron hos både medarbetare och chefer. För att nå hållbara och rimliga chefsområden behövs en satsning på fler enhetschefer och arbetsledare inom omvårdnad och omsorg. Satsningen bedöms kosta 3 miljoner kronor.

För att kunna rekrytera nya medarbetare till omvårdnad och omsorg krävs att ungdomar intresserar sig för yrket och utbildar sig till undersköterska på gymnasiet. **Ung omsorg** är en förutsättning för att kunna öka attraktiviteten för undersköterskeyrket och satsningen behöver därför fortsätta. Kostnaden bedöms till 1,5 miljoner kronor.

Allmän kostnadsökning

Avser till exempel hjälpmedel, förbrukningsmaterial (inklusive livsmedel) och transporter. (Bedömning utifrån kostnader januari till juli 2023.) Utökad budget äskas med 10 mnkr från 2024 och framåt.

Nytt LSS boende

Fram till sommaren 2024 kommer det 18 nya platser på bostad med särskild service inom LSS, varav 6 platser redan i höst. Med tanke på att det idag finns en kö, personer med ej verkställda beslut, så kommer dessa platser till stor del att nyttjas vilket ger en kostnadsökning på runt 25 mnkr per år. Utökad budget äskas med 10 mnkr för 2024 och 25 mnkr från 2025 och framåt.

Beredskap

Som ett led i att stärka beredskapen på grund av omvärldsläget måste förvaltningarna intensifiera arbete med säkerhet och beredskap. Socialförvaltningen har då behov av en tjänst som beredskapssamordnare. Dock finns ingen finansiering för detta, uppskattad kostnad är 0,8 mnkr per år.

5.1.9 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden äskar 149 mnkr i tillskott.

Nämnden är väl medveten om det ekonomiska läget och att det med alla sannolikhet inte finns någon möjlighet att tillskjuta mer medel men anser det mycket viktigt att transparent visa upp en korrekt bild av situationen och tydliggöra ett finansieringsbehov motsvarande 149 miljoner kronor som inte beror på ambitionshöjningar utan om kostnadstäckning.

Behov av tillskott, tkr	2024	2025	2026
Prioriterade lönesatsningar	7 200	7 200	7 200
Ökade lokalkostnader	13 500	13 500	13 500
Nytt journalsystem	10 000	10 000	10 000

Merkostnader för njurverksamhete i egenregi	5 000	5 000	5 000
Diabeteshjälpmedel	10 000	10 000	10 000
ST-tjänster i primärvården	4 000	4 000	4 000
Strategisk lokalutveckling	4 000	4 000	4 000
Bemanningsrelaterade merkostnader	50 000	50 000	50 000
Högre prisnivåer utomlänsvård	10 000	10 000	10 000
Inflationsrelaterade kostnader	30 000	30 000	30 000
Kompensation löneavtal	5 000	5 000	5 000
Summa	148 700	148 700	148 700

6 Bedömning av kostnader för pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen vilket följer god redovisningssed för kommuner och landsting. Blandmodellen innebär att pensionsskulden redovisas dels som en avsättning i balansräkningen och dels som en förpliktelse under ansvarsförbindelser inom linjen. Pensionsskulden i balansräkningen uppgår till 1 517 mnkr och pensionsskulden i ansvarsförbindelser uppgår till 2 245 mnkr. Den totala pensionsskulden uppgår således till 3 762 mnkr.

Pensionsskulden beräknas enligt särskilda riktlinjer RIPS 21. I RIPS 21 finns angivet hur diskonteringsräntan, som används för att nuvärdesberäkna pensionsskulden, ska fastställas. Enligt de nya riktlinjerna ska räntan fastställas årligen av SKR. RIPS-räntan ska bygga på en långsiktig ränta som inte påverkas av kortsiktiga svängningar på marknaden och som i större grad är kopplad till den långsiktiga reala räntan. SKR ska också ta hänsyn till den kommunala särarten med beskattningsrätten vid fastställandet av RIPS-räntan. Under 2023 fattade SKR beslut om att RIPS-räntan ska vara oförändrad på 1 procent. SKR anser att nivån är på en välavvägd nivå än så länge. Nästa beslut fattas vid halvårsskiftet 2024. En sänkning av räntan innebär att skulden ökar vilket ger ökade kostnader medan om räntan höjs så minskar skulden och ger lägre kostnader. Eftersom skulden är stor så får en ändring av räntan stor påverkan på kostnaderna samma år som räntan ändras.

Under 2021 reviderades livslängdsantagandena för att bättre motsvara den framtida förväntade livslängden för män och kvinnor. Den direkta ekonomiska effekten av detta var att den totala pensionsskulden ökade med 135 mnkr, varav 67 mnkr avsåg pensionsavsättningen och 68 mnkr avsåg pensionsförpliktelsen.

Ett nytt pensionsavtal för kommuner och regioner börjar gälla från och med 2023. Det nya avtalet, AKAP-KR, innebär en övergång till ett avgiftsbestämt pensionssystem som gör det möjligt att förutse kostnaderna bättre och över tid minska de snabbt ökande pensionsskulderna. AKAP-KR innebär att premienivåerna höjs och kommer i nivå med övriga arbetsmarknaden. Cirka 80 procent av de anställda omfattas av det nya pensionsavtalet AKAP-KR. AKAP-KR innebär att premienivåerna höjs med 1,5 procentenheter och innebär högre pensionskostnader.

Pensionskostnader påverkas av löneutvecklingen för de anställda och antal anställda men också av utvecklingen för inkomstbasbelopp och prisbasbelopp.

Plankalkylen har uppdaterats med en ny pensionsprognos från augusti 2023. Pensionsprognosen är framtagen av regionens pensionsadministratör Skandia. Prognosparametrarna för inkomstbasbelopp, prisbasbelopp och timlöner har uppdaterats. Den mycket höga inflationen har gjort att prisbasbeloppet höjs med 9,0 procent 2024 (8,7 procent, 2023). För 2025 prognostiseras en ökning av prisbasbeloppet med 2,4 procent. Från 2026 är prognosen att prisbasbeloppet har en årlig ökning på 1-2 procent dvs. mer normal nivå.

I jämförelse med föregående pensionsprognos från mars som användes som underlag i budgetberedning i maj så har prisbasbeloppet 2024 höjts med 0,1 procentenheter och för 2025 med 1,5 procentenheter. Eftersom pensionsskulden värdesäkras genom indexering med prisbasbeloppet så ger stora höjningar av prisbasbeloppet mycket stora effekter på pensionsskulden, som ökar kraftigt och ger motsvarande ökade kostnader. Nytt pensionsavtal och en kraftig höjning av prisbasbeloppet innebär sammantaget rekordhöga pensionskostnader 2023 och 2024 innan de faller tillbaka till mer normala nivåer. Det är framför allt ökningen av prisbasbeloppet som står för den stora delen av kostnadsökningen.

Pensionskostnader för 2024 enligt senaste prognos blir 793 mnkr vilket är 26 mnkr lägre än i föregående prognos från mars. Pensionskostnaderna 2025 blir enligt senaste prognos 567 mnkr. I jämförelse med föregående prognos så är det 62 mnkr högre kostnader 2025 och beror på att ökningen av prisbasbeloppet 2025 bedöms bli högre i denna prognos. Plankalkylen har uppdaterats med den senaste prognosen för pensionskostnaderna.

	2022	2023	2024	2025	2026
Pensionskostnader, mnkr	416	683	793	567	513
<i>Förändring, mnkr</i>		267	110	-226	-54
<i>Förändring, procent</i>		64%	16%	-28%	-10%

Tabell 11: Pensionskostnader enligt senaste prognos i augusti 2023 från Skandia

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det blir en exceptionell kostnadspuckel åren 2023-2024 innan kostnaderna sedan kommer ner på mer normala nivåer 2025-2026. Detta förutsätter dock att åtgärderna för att få ned inflationen till riksbankens målnivå lyckas.

7 Investeringar

Investeringsbudget samt exploateringsbudget exklusive Visborg beslutades av regionfullmäktige i juni 2023. Exploateringsbudget för Visborgsområdet finns som separat ärende till budgetavstämningen.

Årets budget för investering och exploatering inklusive kompletteringsbudget och tilläggsanslag (till 31 augusti 2023) uppgår till 1 428 mnkr varav 1 349 mnkr investeringsbudget och 79 mnkr exploateringsbudget. Det är en mycket hög nivå.

Utfallet till och med augusti 2023 uppgår till 424 mnkr motsvarande 30 procent av budgeten. Investeringarna prognostiseras av nämnderna att uppgå till 871 mnkr och exploatering 4 mnkr, totalt sammanlagt 875 mnkr, vilket motsvarar 61 procent av totalbudget. Det är mer troligt att den faktiska nivån blir lägre med tanke på att bara fyra månader av året återstår. De senaste tre åren har 30-40 procent av budgeten förbrukats men med hänsyn taget till flera större pågående projekt så borde en mer rimlig bedömning av prognosen för året

hamna på 700 mnkr. Det kommer också i så fall att innebära att kompletteringsbudget som förs över till 2024 blir väldigt hög och att den totala investeringsbudgeten för 2024 ökar ytterligare.

Investeringar och exploatering 2023, mnkr

Nämnd	Budget inkl. kompletteringsbudget och tilläggsanslag	Utfall jan-aug 2023	Årsprognos 2023
Regionstyrelsen	76	26	50
<i>varav</i>			
<i>regionstyrelseförvaltningen</i>	64	21	41
<i>räddningstjänst</i>	12	5	9
Tekniska nämnden	1 052	371	662
Miljö- och byggnämnden	1	2	1
Barn- och utbildningsnämnden	85	8	85
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	17	2	17
Socialnämnden	50	0	3
Hälso- och sjukvårdsnämnden	68	16	53
Summa investering	1 349	424	871
Exploatering			
Regionstyrelsen	79		4
Summa investering och exploatering	1 428	424	875
Grundbudget	611		
Exploateringsbudget	9		
Kompletteringsbudget	694		
Kompletteringsbudget exploatering	70		
Tilläggsanslag	44		
Total investeringsbudget	1 428		

Tabell 12: Budget, utfall och prognos för investerings- och exploateringsutgifter 2023, mnkr

Regionfullmäktige har beslutat om att ge samtliga nämnder i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024.

Utöver det har regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering i syfte att åstadkomma en robust process där både prioriterat behov, tillgång till driftmedel och tillgänglig kapacitet formar en realistisk budget. Uppdraget skall också innefatta bedömning om vilka fördelar en regiongemensam projekthantering skulle kunna innebära avseende organisation, systemstöd och principer för styrning, prioritering och uppföljning.

Investeringsbudget 2024 – 2025 och plan 2026 – 2028

Investeringsplanen exklusive exploatering för femårsperioden 2024 - 2028 beslutades av regionfullmäktige i juni och uppgår till 4 199 mnkr fördelat på skattefinansierad verksamhet 2 732 mnkr och avgiftsfinansierad verksamhet 1 179 mnkr samt strategiska investeringar badhuset 288 mnkr.

Investeringsbudgeten för 2024-2025 uppgår till 1 620 mnkr och i planen för 2026-2028 till ytterligare 2 579 mnkr. Fördelat på investeringsgrupper är det lokalinvesteringar och VA – investeringar som står för den största delen av den totala budgeten för perioden 1 188 mnkr respektive 898 mnkr.

De största enskilda investeringarna 2024 -2025 är nytt badhus, färdigställande av Alléskolan, nytt äldreboende, förskolor, ombyggnad fenderverk hamn, VA-verksamhet, utbyte av lysrör och armaturer till LED och patientkallelsesystem på lasarettet.

Investeringsbudget och plan fördelad per nämnd/förvaltning, mnkr

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024-2028
RS/RSF	109,0	193,0	128,0	40,0	40,0	510,0
RS/RT	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	40,0
MBN/SBF	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
TN/TKF	341,7	467,7	429,7	438,0	437,0	2 114,0
BUN/UAF	88,5	59,0	72,5	78,0	173,5	471,5
GVN/UAF	10,5	5,5	5,5	79,5	5,5	106,5
SON/SOF	78,0	73,0	205,0	120,5	146,5	623,0
HSN/HSF	103,0	74,0	75,0	40,0	40,0	332,0
Totalt	739,2	880,7	924,2	804,0	851,0	4 199,1
<i>varav skattefinansierad</i>	<i>517,0</i>	<i>487,7</i>	<i>626,2</i>	<i>531,5</i>	<i>569,5</i>	<i>2 731,9</i>
<i>varav avgiftsfinansierad</i>	<i>162,2</i>	<i>253,0</i>	<i>210,0</i>	<i>272,5</i>	<i>281,5</i>	<i>1 179,2</i>
<i>varav strategisk</i>	<i>60,0</i>	<i>140,0</i>	<i>88,0</i>			<i>288,0</i>

Tabell 13: Investeringsbudget och plan exklusive exploatering 2024-2028 per nämnd/förvaltning

Investeringar fördelade på investeringsgrupp 2024 – 2028, mnkr.

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024-2028
Investeringspottar	93	93	93	95	93	467
Fastighetsägaransvar	85	85	85	85	85	425
Lokalinvesteringar	184	144	285	263	312	1 188
Gemensam IT infrastruktur	32	37	22	22	22	135
Hamn	33	20	44	74	55	227
Mark- o stadsmiljö, gator/vägar	30	30	30	30	30	150
Särskilda projekt	89	90	97	29	22	327
VA	125	208	145	195	225	898
Avfall	8	33	35	11	7	94
Strategisk, badhus	60	140	88	0	0	288
Totalt	739	881	924	804	851	4 199

Tabell 14: Investeringsbudget och plan exklusive exploatering 2024-2028 per investeringsgrupp

Investeringsnivån totalt sett över tid är väldigt hög då behoven är stora. Kostnadsläget har också påverkat i hög grad. Nya investeringar är normalt dyrare beroende på inflation och på att teknik och krav avancerat. Nivån de framåt är för hög nivå för att klara att finansiera utan extern upplåning. Hur mycket extern finansiering som kommer att behövas, och när, beror på vad det faktiska investeringsutfallet och resultatnivån kommer att bli.

Beslutad investeringsbudget 2024-2025 plan 2026-2028	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027	2028
Regionstyrelsen/Regionstyrelseförvaltningen					
Investeringspott	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
IT- investeringar pott	32 000	37 000	22 000	22 000	22 000
Landsbygdsutveckling			2 000	2 000	2 000
Minnesmärke Almedalen (Wieselgren)	1 000				
Delsumma regionstyrelsen/regionstyrelseförvaltningen	49 000	53 000	40 000	40 000	40 000
Strategiska investeringar					
Badhus	60 000	140 000	88 000		
Summa regionstyrelseförvaltningen	109 000	193 000	128 000	40 000	40 000
Regionstyrelsen/räddningstjänst					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa räddningstjänst	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa regionstyrelsen	117 000	201 000	136 000	48 000	48 000
Miljö- och byggnämnden					
Investeringspott	500	500	500	500	500
Summa miljö- och byggnämnden	500	500	500	500	500

Tekniska nämnden	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
Investeringar i skattefinansierad verksamhet	2024	2025	2026	2027	2028
Investeringspott	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Mark-och stadsmiljö, gator och vägar	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Gångtrafiklösning kryssningskaj			30 000		
Belysning Visby innerstad		14 000	14 000	7 000	
Upprustning och åtgärd Norderstrand/Kruttornet		11 200	11 200		
Obligatorisk ventilationskontroll	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Utveckling av fastigheter	500	500	500	500	500
Solceller på fastigheter	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Ställverk Visby lasarett	6 000				
Reservkraft och ställverk Korpen särskilt projekt	19 000	31 000			
Hamnverksamhet	4 000	8 000	14 000	8 000	5 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	179 500	214 700	219 700	165 500	155 500
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
VA-verksamhet	75 000	75 000	125 000	125 000	125 000
Visby vattenförsörjning	50 000	133 000	20 000	70 000	100 000
Avfallsverksamhet	8 000	33 000	35 100	11 000	6 500
Linjehamn	9 400	8 000	12 600	9 000	10 000
Ombyggnad fenderverk färjeläge 7	19 800				
Ombyggnad hamnterminal		4 000	17 300	23 000	
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby				34 500	23 000
Övernattningssläge oljekaj					17 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	162 200	253 000	210 000	272 500	281 500
Summa tekniska nämnden	341 700	467 700	429 700	438 000	437 000

	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
Barn- och utbildningsnämnden	2024	2025	2026	2027	2028
Investeringspott	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Lokalinvesteringar förskola	20 000	40 000	2 500	2 500	3 000
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	4 000	4 000	5 000	5 000	5 500
Alléskolan	47 000				
Möbler Alléskolan	2 500				
Idrottshall Visby			50 000		
Visborgs förskola				45 000	
Västerhejde skola				10 500	
VV skolan Västerhejde, Vibble, Visborg					150 000
Summa barn- och utbildningsnämnden	88 500	59 000	72 500	78 000	173 500
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden					
Investeringspott	5 500	5 500	5 500	7 000	5 500
Lokalinvesteringar vuxenutbildning	5 000			72 000	
Summa gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	10 500	5 500	5 500	79 000	5 500
Socialnämnden					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Tingsbrogården			135 000		
Gruppboestad LSS Visby			40 000		
Äldreboende Klintehamn	70 000	65 000			
SoL-boende socialpsykiatri Visby			22 000		
Äldreboende inriktning Slite				112 500	132 500
Äldreboende Slite utrustning					6 000
Summa socialnämnden	78 000	73 000	205 000	120 500	146 500

	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2024	2025	2026	2027	2028
Investeringspott	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Lokalinvesteringar	20 000	20 000	15 000		
Gasarmar och pendlar	4 000				
Patientkallelsesystem	27 000				
Angiografiutrustning	7 000				
Magnetkamera MR			10 000		
PCI utrustning			10 000		
Datortomograf DT		14 000			
Infusionspumpar	5 000				
Summa hälso- och sjukvårdsnämnden	103 000	74 000	75 000	40 000	40 000
Total investeringsbudget	739 200	880 700	924 200	804 000	851 000
varav skattefinansierad verksamhet	517 000	487 700	626 200	531 500	569 500
varav avgiftsfinansierad verksamhet	162 200	253 000	210 000	272 500	281 500
varav strategiska investeringar	60 000	140 000	88 000	0	0

Lokal fördelning av satsningar i samband med budgetpropositionen 2024

Gotlands län

1. Generella tillskott till kommunsektorn

Förstärkning av de generella statsbidragen

Sverige ska vara ett land med en välfärd att lita på. Kommunsektorns ekonomiska situation förväntas vara utmanande de närmaste åren. Regeringen vill undvika att den kortsiktiga prisutvecklingen leder till neddragningar inom vård, skola och omsorg. För att stötta kommuner och regioner föreslår regeringen att de generella statsbidragen förstärks med 10 miljarder kronor.

Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstatistik per den 30/6 2023. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner

Medel befolkningsmässigt mindre kommuner fördelas 2022-2024 till de 70 kommuner som får störst bidrag per invånare från det kommunalekonomiska utjämningsystemet eller har färre än 9 000 invånare. De kommuner som fick medel 2022 och 2023 bedöms också få medel 2024. År 2024 beräknas 91 kommuner få medel.

Tabell 1. Generella tillskott till kommunsektorn 2024 - Gotlands län

Satsning	Förstärkning av de generella statsbidragen		Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner
	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – region (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Kod	1A	1B	1C
Hela regionen	40,5	17,4	0,0
Gotland	40,5		-

2. Satsningar på skola och utbildning

Förstärkning av statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden

Insatser för att göra lärarrollen mer attraktiv på de mest krävande skolorna är viktiga för att huvudmännen ska kunna rekrytera och behålla erfarna lärare. Det kan bl.a. handla om att stärka skolors trygghet och arbetsro. Genom att möjliggöra mer attraktiva arbetsförhållanden för lärare på skolor med särskilt svåra förutsättningar ges eleverna bättre möjligheter att nå målen för utbildningen. Regeringen föreslår därför att 165 miljoner kronor avsätts 2024 för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar.

Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom statsbidraget endast betalas ut till skolhuvudmän med skolenheter som uppfyller villkoren för statsbidraget. Villkoren innebär att ett begränsat antal skolenheter får del av bidraget, vilket gör att tilldelningen per kommun kan variera mellan åren.

Läsa, skriva, räkna

Att elever har goda färdigheter att läsa, skriva och räkna är centralt för hur väl de lyckas med att nå utbildningens mål och sina fortsatta studier. Sverige är och ska fortsätta vara ett bildat land och för det krävs en läsande befolkning. Regeringen föreslår därför insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter. Detta görs bl.a. genom en satsning på böcker till förskolor och skolor. Vidare föreslås en förstärkning och utvidgning av satsningar för den pedagogiska personalens kompetensutveckling. Regeringen föreslår att 179 miljoner kronor tilldelas satsningen 2024.

Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom utformningen av satsningen är under beredning.

Kunskapsbidraget

Förbättrade kunskapsresultat är en prioriterad fråga för regeringen. För att Sverige återigen ska upprätta en stark kunskapsskola behövs utökade insatser som stärker kunskapsutvecklingen inom förskoleklass, grundskola och fritidshem. För att tydliggöra att skolans fokus ska vara på stärkt kunskapsutveckling avser regeringen att byta namn på det s.k. likvärdighetsbidraget till kunskapsbidraget. Regeringen föreslår att kunskapsbidraget förstärks med 850 miljoner kronor 2024. Regeringen avser även se över hur bidraget fördelas för att säkerställa att medlen används på effektivast möjliga sätt.

Nedbrytningen baseras på tidigare års utfall och är därför indikativ.

Utbyggnad av regionalt yrkesvux

Det utmanande ekonomiska läget har ändrat förutsättningarna på arbetsmarknaden och det finns en ökad efterfrågan på yrkesutbildning för vuxna. Regeringen föreslår att 905 miljoner kronor tillförs för att förstärka den regionala yrkesinriktade utbildningen på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Regeringen har sedan tidigare avsatt cirka 3,5 miljarder kronor för utbildningsplatser i regionalt yrkesvux för 2024. Det innebär att kommuner i samverkan kan ansöka om totalt cirka 4,4 miljarder kronor i statsbidrag för att anordna utbildningsplatser på regionalt yrkesvux.

Nedbrytningen baseras på tidigare års utfall och är därför indikativ.

Förlängning av bidrag till Kulturskolan

Regeringen förlänger satsningen på den kommunala kulturskolan, vilket innebär att kulturskolor runt om i landet fortsatt ges möjlighet att nå fler barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, utveckla sitt utbud, sina undervisningsformer och sitt elevunderlag. Kulturskolan sysselsätter i dag ett stort antal pedagoger och utgör en viktig arbetsmarknad, bl.a. för musiker. Medlen fördelas utifrån inkomna ansökningar.

Nedbrytningen baseras på tidigare års utfall och är därför indikativ.

Tabell 2. Satsningar på skola och utbildning 2024 - Gotlands län

<i>Satsning</i>	Kunskapsbidraget	Utbyggnad av regionalt yresvux	Förlängning av bidrag till Kulturskolan
<i>Kommun</i>	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Kod	2A	2B	2C
Hela regionen	4,0	15,1	0,3
Gotland	4,0	I/U	0,3

3. Resurser för att stärka hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Sektorsbidrag hälso- och sjukvård

Mot bakgrund av det ekonomiska läget och hälso- och sjukvårdens ökade ekonomiska behov föreslår regeringen att 3 miljarder kronor ges som ett stöd till regionerna 2024.

Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. vårdbehov. De nedbrutna beloppen är indikativa.

Medel för uppdatering av cancerstrategin samt en ambitionshöjning för att kunna ta ett helhetsomtag om cancer och barncancervården

Regeringen ser behov av en förstärkning på cancerområdet. Regeringen föreslår ett tillskott om 500 miljoner kronor per år 2024–2026.

Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

Förstärkning av psykiatrisatsning

Regeringen förstärker pågående satsningar för att främja psykisk hälsa. För 2024 avsätter regeringen ca 2,2 miljarder kronor. Anslaget ökar därmed med 100 miljoner kronor 2024. Av dessa beräknas 50 miljoner kronor gå till regionerna. För 2025 respektive 2026 beräknas ca 2,2 miljarder kronor per år, vilket innebär att anslaget ökar med 1,6 miljarder kronor 2025 och 1,57 miljarder kronor 2026 jämfört med tidigare beräknade nivåer.

Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

Satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården

Regeringen ser behov av förstärkta satsningar på kvinnors hälsa och förlossningsvården. Regeringen föreslår en förstärkning av pågående satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården med 200 miljoner kronor 2024–2025.

Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

Ny socialtjänstlag – bemanningssatsning

Under 2024 ska förslag till en ny socialtjänstlag presenteras och arbetet påbörjas för omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. I samband med omställningen föreslår regeringen en särskild bemanningssatsning i socialtjänsten. För detta föreslår regeringen att 200 miljoner kronor tillförs kommunerna för 2024.

Kommunernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. Utformningen av satsningen ännu är under beredning och beloppen är därför indikativa.

Tabell 3. Resurser för att stärka hälso- och sjukvården 2024 - Region Gotland

<i>Satsning</i>	Region Gotland 2024 (Mnkr)	Kod
Sektorsbidrag hälso- och sjukvård	21,0	3A
Medel för uppdatering av cancerstrategin samt en ambitionshöjning för att kunna ta ett	2,1	3B
Förstärkning av psykiatrisatsning	0,3	3C
Satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården	1,0	3D

Tabell 4. Resurser för att stärka socialtjänsten 2024 - Gotlands län

<i>Satsning</i>	Ny socialtjänstlag – bemanningssatsning
<i>Kommun</i>	Medel – regioner (mnkr)
Kod	3E
Hela regionen	1,2
Gotland	1,2

4. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar

Kommuner och regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar

Det kraftigt försämrade säkerhetsläget och erfarenheter från Ukraina har tydliggjort behovet av ett starkt civilt försvar. Kommuner och regioner har en avgörande roll för att säkerställa att samhällets funktionalitet kan upprätthållas genom hela hotskalan. Regeringen föreslår därför att bidragen till kommunernas och regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar fortsätter och tillför därför 100 miljoner kronor årligen.

Medlen kommer att fördelas och betalas ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

Tabell 5. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar 2024 - Region Gotland

<i>Satsning</i>	Region Gotland 2024 (Mnkr)	Kod
Regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar	0,1	4A

Tabell 6. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar 2024 - Gotlands län

<i>Satsning</i>	Kommuner arbete med krisberedskap och civilt försvar
<i>Kommun</i>	Medel – kommuner (mnkr)
Kod	4B
Hela regionen	0,5
Gotland	0,5

5. Översikt av större satsningar som huvudsakligen går till kommunsektorn i budgetpropositionen för 2024 (Hela riket)

Nedan följer en översikt av större satsningar som går till kommunsektorn i budgetpropositionen för 2024. Översikten ska inte ses som en fullständig förteckning utav samtliga satsningar som går till kommunsektorn, då det kan förekomma ytterligare satsningar som kommer kommuner och regioner till del, utan bör förstås som en övergripande sammanställning.

Kommunernas och regionernas beräknade andelar är en uppskattning och det faktiska utfallet kan komma att skilja sig från denna.

Satsning	UO	Andel kommuner	Andel regioner	Anslag 2024 mnkr
Statsbidrag till kommunerna för förtidsröstning i EP-valet	1	100%	0%	270
Kommuner och regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar	6	87%	13%	100
Förlängning av äldreomsorgslyftet	9	100%	0%	1 250
Sektorsbidrag hälso- och sjukvård	9	0%	100%	3 000
Medel för uppdatering av cancerstrategin samt en ambitionshöjning för att kunna ta ett helhetsomtag om cancer och barncancervården	9	0%	100%	500
Förstärkning av professionssatsningen	9	0%	100%	478
Kvinnopaket	9	0%	100%	200
Ny socialtjänstlag - bemanningssatsning	9	100%	0%	200
Förstärkning av psykiatrisatsning	9	0%	50%	100
Förstärkning av statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden	16	100%	0%	165
Läsa, skriva, räkna	16	100%	0%	179
Kunskapsbidraget	16	100%	0%	850
Utbyggnad av regionalt yrkesvux för att möta lågkonjunkturen	16	100%	0%	905
Bidrag till Kulturskolan	17	100%	0%	100
Ersättning till icke statliga flygplatser	22	100%	0%	142
Förstärkning av de generella statsbidragen	25	70%	30%	10 000

Ramberäkning 2024 per nämnd

Beslutad av regionstyrelsen 2023-09-27

	Justerad budget 2023	Justering enligt plan	Resursfördelningsmodeller	Index-uppräkningsnetto*	Effektivisering	Ramtillskott	Övriga förändringar	Personalkostnads kompensations	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Regionstyrelse											
<i>Politikerorganisation</i>	-34 800			0				-981	-35 781		
<i>Regionstyrelseförvaltning</i>	-458 038	-3 573		-8 018	4 000		-749	-9 317	-475 695	-4 122	-5 123
<i>Räddningstjänst</i>	-61 882			-381			-250	-1 459	-63 972		
Teknisk nämnd	-224 778	2 000		-2 528	1 000		-3 877	-2 924	-231 107	5 000	5 000
Miljö- och byggnämnd	-63 038			-554			-81	-3 288	-66 961		
Barn- och utbildningsnämnd	-1 369 527		-3 458	-19 547	8 500		-750	-32 310	-1 417 092	8 242	15 249
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-362 702		-9 291	-5 823	2 500		-260	-9 151	-384 727	-10 048	-20 551
Socialnämnd	-1 602 729		-32 427	-27 029	15 000		-150	-31 344	-1 678 679	-32 925	-67 806
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-2 011 922		-50 300	-36 259	21 000		-900	-42 726	-2 121 107	-52 700	-105 600
Summa nämnder	-6 189 416	-1 573	-95 476	-100 139	52 000	0	-7 017	-133 500	-6 475 121	-86 553	-178 831
Regionstyrelse/ RSF	0			0					0		
Teknisk nämnd/TKF	0			0					0		
Gemensamt/finansförvaltningen	0			0					0		
Summa inklusive gemensamt	-6 189 416	-1 573	-95 476	-100 139	52 000	0	-7 017	-133 500	-6 475 121	-86 553	-178 831

* Kompensation sker för uppräkningsnetto för externa avtal, interna priser och internhyra.

Bilaga till ramberäkning 2024

Justeringar av budget 2023

	Integrerad budget 2023	Justering	Justerad budget 2023
RS			
<i>Politikerorg</i>	-36 485	1 685	-34 800
<i>Regionstyrelseförvaltning</i>	-457 518	-520	-458 038
<i>Räddningstjänst</i>	-61 882		-61 882
TN	-224 461	-317	-224 778
MBN	-63 213	175	-63 038
BUN	-1 369 226	-301	-1 369 527
GVN	-362 519	-183	-362 702
SON	-1 602 442	-287	-1 602 729
HSN	-2 011 670	-252	-2 011 922
Summa	-6 189 416	0	-6 189 416
Regionstyrelse/RSF	0		0
Teknisk nämnd/TKF	0		0
Gemensamt	0		0
Totalt	-6 189 416	0	-6 189 416

Indexuppräkning

	Internhyra*	Interna priser regionstyrelse förvaltning	Interna priser teknik förvaltning	Driftskostnader exploatering	Externa avtal	Summa index-uppräkning
RS						
<i>Politikerorg</i>	0				0	0
<i>Regionstyrelseförvaltning</i>	-4 137	1 360	-688		-4 553	-8 018
<i>Räddningstjänst</i>	-275		-33		-73	-381
TN	-1 046		-556	-76	-850	-2 528
MBN	-463		-91		0	-554
BUN	-9 187	-3 800	-1 937		-4 623	-19 547
GVN	-4 036	-556	-431		-800	-5 823
SON	-7 030	-1 102	-897		-18 000	-27 029
HSN	-7 922	-368	-2 207		-25 762	-36 259
Summa	-34 096	-4 466	-6 840	-76	-54 661	-100 139
Regionstyrelse/RSF						0
Teknisk nämnd/TKF						0
Gemensamt						0
Totalt	-34 096	-4 466	-6 840	-76	-54 661	-100 139

Ramberäkning 2024

Beslutad av regionstyrelsen 2023-09-27

NÄMNDERNAS INTEGRERADE BUDGETAMAR 2023

-6 189 416

JUSTERINGAR BUDGET 2023

MBN: Överlämnande av energi- och klimatrådgivning,	150
RS/RSF: Överlämnande av energi- och klimatrådgivning	-150
MBN: Överföring ansvar och budget för ekonomistöd	370
RS/RSF: Överföring av ansvar och budget för ekonomistöd	-370
RF: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	2 556
RS: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-620
ÖFN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-34
PAN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-32
Valnämnd: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-7
Revison: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-178
TN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-317
MBN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-345
BUN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-301
GVN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-183
SON: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-287
HSN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026	-252

SUMMA JUSTERAD BUDGET 2023

-6 189 416

JUSTERING ENLIGT PLAN 2024

TN: Evakueringslokaler för Södervärn och Alléskolan	2 000
RS: e-arkiv	500
RS/RSF: hansedagarna	-1 573
RS/RSF: internt hållbarhetsarbete	-2 500

SUMMA JUSTERING ENLIGT PLAN 2024

-1 573

RESURSFÖRDELNINGSMODELLER

BUN

- färre barn i förskola	6 240
- färre barn på fritidshem	1 702
- färre barn i förskolesklass	1 843
- fler elever i grundskola	-13 243

Summa -3 458

GVN

- gymnasieskolan	-9 291
------------------	--------

Summa -9 291

SON

Resursfördelningsmodell äldreomsorg	-32 427
-------------------------------------	---------

HSN

Resursfördelningsmodell medicinteknisk utveckling	-50 300
---	---------

SUMMA RESURSFÖRDELNINGSMODELLER

-95 476

INDEXUPPRÄKNING

Externa avtal

Externa avtal RSF	-4 553
Externa avtal RT	-73
Externa avtal TN	-850
Externa avtal BUN	-4 623
Externa avtal GVN	-800
Externa avtal SON	-18 000
Externa avtal HSN	-25 762

Summa -54 661

Interna priser - regionstyrelseförvaltningen

Personalkostnadskompensation	-2 000
Höjd hyra generellt	-966
Indexuppräknig livsmedel	-1 000
Indexuppräknig transport och övriga kostnader	-500

Interna priser - teknikförvaltningen

Personalkostnadskompensation	-5 000
Personalomkostnadspålägg	-830
Höjd hyra generellt	-300
Fordon, drivmedel, material	-700

Summa -11 296

Interna priser - hyror

Höjd internhyra	-34 096
-----------------	---------

Summa -34 096

Driftskostnader exploatering

TN:Järnvägen	-56
TN: Såpsjudaren	-16
TN: Yttre A7	-4

Summa -76

SUMMA INDEXUPPRÄKNING

-100 129

EFFEKTIVISERING

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	4 000
Regionstyrelsen räddningstjänst	0
Tekniska nämnden	1 000
Miljö- och byggnämnden	0
Barn- och utbildningsnämnden	8 500
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	2 500
Socialnämnden	15 000
Hälso- och sjukvårdsnämnden	21 000

SUMMA EFFEKTIVISERING

52 000

RAMTILLSKOTT

SUMMA RAMTILLSKOTT 0

ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR

Höjd internränta från 1 till 2 %*

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	-749
Regionstyrelsen räddningstjänst	-250
Tekniska nämnden	-3 877
Miljö- och byggnämnden	-81
Barn- och utbildningsnämnden	-750
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-260
Socialnämnden	-150
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-900

SUMMA ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR -7 017

*Beslutat av RF 2023-06-19 § 105

PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING

Generell personalkostnadskompensation -133 500

SUMMA PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING -133 500

RAMBUDGET 2024 -6 475 111

RAMJUSTERINGAR ÅREN 2025-2026 (jmf med budget 2024)

	2025	2026
Resursfördelningsmodeller		
BUN, resursfördelningsmodell*	8 242	15 249
GVN, resursfördelningsmodell	-10 048	-20 551
SON, resursfördelningsmodell	-32 925	-67 806
HSN, resursfördelningsmodell	-52 700	-105 600
Summa	-87 431	-178 708
Övrigt		
TN: Evakueringslokaler för Södervärn och Alléskolan	5 000	5 000
RS/RSF: Badhus i Visby drift	0	-13 400
RS: landsbygdsutveckling fokus skola 2022-2024	1 000	1 000
RS/RSF: Hansedagarna 2025	-5 122	7 277
Summa övrigt	878	-123
SUMMA RAMJUSTERING 2025-2026	-86 553	-178 831

* Består av:

- förskola	3 071	2 697
- fritidshem	677	1 676
- förskoleklass	591	2 519
- grundskola	3 903	8 357